

Organizacja Stolicy Apostolskiej

Autor tekstu: **Sławomir Jeżmański**

Kuria Rzymska jest organem "za pomocą którego papież kieruje sprawami Kościoła powszechnego, składający się z kongregacji, trybunałów, biur i sekretariatów" [1]. Kuria składa się z dykasterii [2] i innych urzędów, z których każdy ma swój zakres działania, co wiąże się z odpowiednimi kompetencjami. Biskup Rzymu jest jedyną osobą posiadającą kompetencje do tworzenia i likwidowania urzędów Stolicy Apostolskiej. Oprócz stałych urzędów papież może zwoływać konsystorzę Kolegium Kardynalskiego [3] w celu wyjaśnienia szczególnie trudnych kwestii.

Najważniejszymi działami Kurii są Sekretariat Stanu oraz kongregacje. Kolejne miejsca w hierarchii zajmują rady i komisje papieskie. Członkami rad mogą być osoby świeckie, jednakże w skład kongregacji wchodzi wyłącznie kardynałowie i biskupi. Dykasterie korzystają także z pomocy konsultorów czyli ekspertów w dziedzinach, którymi zajmuje się rada lub kongregacja. Często są to świeccy profesorowie prawa kanonicznego lub teologii, jednakże większość konsultorów kongregacji to duchowni, natomiast konsultorów rad to osoby świeckie.

Zasadnicze zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Kurii Rzymskiej są wynikiem reform wprowadzonych przez papieża Pawła VI. Na mocy konstytucji apostolskiej "*Regimini Ecclesiarum Universalium*" z 15.8.1967 r. wprowadzone zostały zmiany:

- Zreorganizowane zostały funkcje administracyjne istniejących urzędów, poprzez połączenia z innymi organami oraz zmiany profili działania.
- Zwiększona została liczba organów wchodzących w skład Kurii Rzymskiej.
- Powołane zostały: Prefektura do Spraw Ekumenicznych, Sekretariat Jedności Chrześcijan, Sekretariat do Spraw Religii Niechrześcijańskich, Sekretariat do Spraw Niewierzących, Rada Katolickiego Laikatu, oraz Komisja "*Pax et Iustitia*".
- Wprowadzona została zasada nominacji prefektów i członków kongregacji na czas pięciu lat, z możliwością ponownego wyboru oraz zasada automatycznego wygaśnięcia funkcji prefekta z chwilą śmierci papieża.
- Wprowadzona została górna granica wieku dla kardynałów sprawujących funkcje w Kurii Rzymskiej do 75 lat, oraz dla kardynałów uczestniczących w konklawe do 80 roku życia.

W wyniku wprowadzonych zmian papież przestał osobiście przewodniczyć działalności trzech kongregacji: Doktryny Wiary, Kościołów Wschodnich oraz Kongregacji Biskupów.

Kongregacje spełniają rolę ministerstw, mając kompetencje określone konstytucjami apostolskimi [4] i uzupełnionymi ustaleniami papieskimi. Kierowane są przez mianowanych przez papieża kardynałów mających tytuł prefekta. Do pomocy w prowadzeniu kongregacji wyznaczeni są sekretarze i podsekretarze kongregacji [5]. W skład kongregacji ponadto zaliczają się: członkowie innych dykasterii mianowani z urzędu oraz konsultorzy — biskupi rezydujący lub tytularni, wysocy dygnitarze Kurii Rzymskiej oraz biskupi z różnych krajów. Kardynałowie przewodniczący poszczególnym kongregacjom tworzą rodzaj rady ministrów, zbierając się na periodycznych posiedzeniach pod przewodnictwem Kardynała Sekretarza Stanu. W skład Kurii Rzymskiej wchodzi następujące urzędy:

I. Kongregacje

Sekretariat Stanu (*Secretaria Status*) — jest centralnym biurem dyplomatycznym Watykanu. Stojący na czele Sekretariatu Kardynał Sekretarz Stanu, będący prefektem Rady Do Spraw Publicznych Kościoła, jest również nominalnym szefem dyplomacji Watykańskiej. Instrukcje konstytucji papieskich podkreślają nadrzędność tej dykasterii w stosunku do pozostałych urzędów Kurii Rzymskiej. Sekretariat Stanu jest organem doradczym, pozostającym bezpośrednio na usługach papieża, za pośrednictwem którego papież podejmuje decyzje dotyczące Kościoła. Reforma Kurii Rzymskiej z 1967 roku zniósła podział na sekcje Sekretariatu Stanu. W wyniku tych zmian organizacyjnych nastąpiło wyłączenie Kongregacji do Spraw Nadzwyczajnych, która pod nazwą Rady do Spraw Publicznych, zajmuje się sprawami kontaktów międzynarodowych Watykanu. Obecnie Sekretariat Stanu dzieli się na dwie sekcje:

Sekcja Spraw Ogólnych do której zadań należy:

- Zajmowanie się sprawami niebędącymi w kompetencji innych urzędów Kurii Rzymskiej.

- Utrzymywanie stałych kontaktów z innymi dykasteriami, biskupami i osobami prywatnymi.
- Redagowanie w języku łacińskim listów apostolskich [6] oraz przygotowywanie i rozsyłanie brewe [7].
- Analiza informacji przekazywanych przez media.
- Współpraca z Prefekturą Pałacu Apostolskiego w zakresie spraw związanych z protokołem dyplomatycznym.

Sekcja ds. Relacji z Państwami — zadaniem sekcji są kontakty z rządami państw. Do kompetencji Sekcji należy zawieranie konkordatów albo podobnych umów, reprezentowanie Stolicy Apostolskiej w organizacjach międzynarodowych. Sekcja także uzgadnia nominacje w kościołach partykularnych, a także zmiany ich struktur.

Kongregacja Doktryny Wiary (*Congregatio de Doctrina Fidei*) — utworzona w 1542 roku przez papieża Pawła III jako Inkwizycja, a następnie pod nazwą Kongregacji Oficjum. Do zadań kongregacji należy czuwanie nad czystością zasad i wykładni religii katolickiej oraz przeprowadzanie analiz i badań nowych doktryn i prądów myślowych. Kongregacja Doktryny Wiary zajmuje się również analizą materiałów przeznaczonych do nauki w szkołach.

Kongregacja Kościołów Wschodnich (*Congregatio pro Ecclesiis Orientalibus*) — utworzona została w 1862 roku przez papieża Piusa IX. Istnienie kongregacji wynika z faktu, iż nie wszystkie kościoły zerwały więzi ze Stolicą Apostolską, pomimo utrzymywania swojej własnej, odrębnej tradycji liturgicznej i dyscyplinarnej [8].

Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów (*Congregatio de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum*) — stworzona 8.5.1969 r. przez papieża Pawła VI na mocy konstytucji *Sacra Rituum Congregatio*. Kongregacja powstała w wyniku podziału dotychczasowej Kongregacji Obrzędów w dwie odrębne sekcje — Kongregacje Kultu Boskiego oraz Kongregacje Do Spraw Świętych. Organ ten posiada kompetencje w zakresie spraw związanych z kultem boskim, liturgicznym i pozaliturgicznym.

Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych (*Congregatio de Causis Sanctorum*) — powołana z Kongregacji Obrzędów na mocy konstytucji *Sacra Rituum Congregatio*, składa się z trzech sekcji: prawnej, ogólnej promocji wiary oraz hagiograficzno-historycznej. Do jej zadań należą sprawy dotyczące beatyfikacji i kanonizacji. Urząd nosił też nazwę Kongregacji Do Spraw Świętych.

Kongregacja do Spraw Biskupów (*Congregatio pro Episcopis*) — utworzona w 1588 roku przez papieża Sykstusa V. Zadaniem kongregacji jest bezpośredni nadzór nad diecezjami oraz tworzenie nowych prowincji i diecezji kościelnych. Kongregacja Biskupów w Kurii Rzymskiej jest odpowiednikiem departamentu kadr w świeckich urzędach.

Kongregacja Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary (*Congregatio pro Gentium Evangelizatione*) — utworzona przez papieża Grzegorza XV w 1622 roku jako "*De propaganda Fide*". Do zadań kongregacji należą kwestie obejmujące szerzenie wiary na tzw. terenach misyjnych. W ramach posiadanych kompetencji znajdują się: decyzje o utworzeniu i wielkości nowych misji, określanie wielkości środków przeznaczonych na działalność misyjną, koordynacja działań misyjnych oraz określanie skali potrzeb misyjnych na danym terytorium. Kongregacji Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary podlegają także seminaria kształcące duchownych na potrzeby ewangelizacji misyjnej.

Kongregacja Duchowieństwa (*Congregatio pro Clericis*) — nosząca niegdyś nazwę Kongregacji Soborowej, utworzona została w roku 1564 przez papieża Piusa IV. Jej zadaniem jest sprawowanie pieczy nad całokształtem spraw dotyczących duchowieństwa oraz kierowanie kurialnymi zjazdami duchowieństwa (synodami). Do podstawowych zadań kongregacji należy zajmowanie się sprawami wykonywania przez duchownych powierzonych im funkcji oraz wynikające z tego zadania, opracowywanie wytycznych działania oraz kontrola przestrzegania dyscypliny wśród księży. Ponadto sprawowanie pieczy nad całokształtem administracji i utrzymaniem dóbr kościelnych jakimi są majątki kościołów, kaplic, zabytki oraz dzieła sztuki. Zadanie to Kongregacja wykonuje wraz z innymi kompetentnymi organami. Kongregacja Duchowieństwa zajmuje się również sprawowaniem nadzoru nad świeckimi organizacjami katolickimi, związkami kościelnymi oraz Akcją Katolicką.

Kongregacja ds. Wychowania Katolickiego (Seminariów i Instytucji Naukowych) (*Congregatio de Institutione Catholica (de Seminariis atque Studiorum Institutis)*) — została utworzona jako „Kongregacja Seminariów i Uniwersytetów” w 1915 roku przez papieża Benedykta XV. W późniejszym czasie nosiła nazwę Kongregacji Nauczania Katolickiego. Kongregacja sprawuje nadzór nad przebiegiem studiów, zachowaniem dyscypliny oraz administracją seminariów, z wyłączeniem tych placówek, które podlegają Kongregacji

Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary. W ramach kompetencji urzędu pozostają także decyzje w zakresie tworzenia uniwersytetów papieskich, nadzór nad nimi oraz przyznawanie możliwości nawadnia stopni naukowych.

Kongregacja ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego (*Congregatio pro Institutis vitae consecratae et Societatibus vitae apostolicae*) — powołana przez papieża Sykstusa V w 1588 roku, nosiła również nazwę Kongregacji Zakonów i Instytutów Świeckich. Do kompetencji kongregacji należy nadzór nad działalnością zakonów i kontrola ich działalności w zakresie zgodności z założonymi celami oraz konstytucjami zakonnymi, a w przypadku instytutów świeckich — kontrola działalności ewangelicznej. Kongregacja Zakonów i Instytutów Świeckich decyduje także o założeniu bądź likwidacji wspólnot zakonnych.

Trybunał Pokutny (*Paenitentiaria Apostolica*) — noszący również nazwę Penitencjarni Apostolskiej, jest najwyższym sądem dla spraw związanych z sakramentem spowiedzi. W jego skład wchodzi: kardynał tzw. Wielki Penitencjer, regent oraz prałaci. Jego zadaniem jest rozpatrywanie spraw dotyczących dyspens, rozgrzeszeń i odpustów. Posiedzenia Trybunału Pokutnego mają charakter tajny, a wydane orzeczenia są nieodwołalne.

Najwyższy Trybunał Sygnatury Apostolskiej (*Supremum Tribunal Signaturae Apostolicae*) — jest sądem kasacyjnym Watykanu. W skład trybunału wchodzi kardynałowie powołani na tę funkcję przez papieża: prefekt oraz sekretarz i podsekretarz. Najwyższy Trybunał Sygnatury Apostolskiej posiada uprawnienia do unieważnienia wyroków Świętej Roty [9] oraz innych sądów kościelnych. W jego kompetencji znajduje się również rozstrzyganie w zakresie uprawnień dykasterii oraz rozpatrywanie odwołań w sprawach proceduralnych i formalnych od orzeczeń sądów Państwa Watykańskiego. Sąd ten zajmuje się także sprawami dyscyplinarnymi wobec sędziów kościelnych, którzy popełnili przewinienia w czasie pełnienia swoich funkcji.

Trybunał Roty Rzymskiej (*Tribunal Rotae Romanae*) — zgodnie z kanonem 1443 Kodeksu Prawa Kanonicznego jest najwyższym sądem apelacyjnym wobec wyroków biskupich (diecezjalnych) [10]. Publikuje roczniki procesowe "*Decisiones Sententiae Romanae Rotae*" i "*Ius matrimoniale*". W obecnej formie istnieje od 1908, zgodnie z konstytucją papieża Piusa X *Sapienti consilio*.

Papieska Rada do spraw Popierania Jedności Chrześcijan (*Pontificium Consilium ad Unitatem Christianorum fovendam*) — ma za zadanie wspieranie idei jedności chrześcijan oraz czuwanie nad interpretacją ekumenizmu w religiach chrześcijańskich. Utworzona 5.7.1960 r. przez Jana XXIII na mocy *Motu proprio Super Dei Nutu*, jako jedna z 12 komisji do obsługi Soboru Watykańskiego II. Sekretariat opracował projekty dekretu o ekumenizmie *Unitatis redintegratio*, deklaracji o wolności religijnej *Dignitatis humanae* i deklaracji o stosunku kościoła do religii niechrześcijańskich *Nostra aetate*, a także uczestniczył w pracach nad konstytucją dogmatyczną o kościele *Lumen gentium*. Inicjatywą sekretariatu było zaproszenie na Sobór obserwatorów innych kościołów i wspólnot chrześcijańskich. W toku Soboru, 15.1.1963 r., Sekretariat został podniesiony do rangi komisji soborowej. Po zakończeniu Soboru Sekretariat kontynuował działalność. 3.1.1966 r. papież Paweł VI włączył sekretariat w strukturę Kurii Rzymskiej jako stałą dykasterię. Konstytucją apostolską *Pastor bonus* z 28.6.1988 r. papież Jan Paweł II podniósł Sekretariat do rangi Papieskiej Rady. Rada zajmuje się organizacją rozmów z kościołami i wspólnotami kościelnymi będącymi poza zwierzchnictwem Stolicy Apostolskiej, wysyłaniem obserwatorów na kongresy chrześcijan, zapraszaniem dostojników na kościelnych religii chrześcijańskich oderwanych od Rzymu, w przypadku, gdy uznane to zostanie za stosowne.

Komisja Papieska "*Pax et Iustitia*" (*Pontificium Consilium de Iustitia et Pace*) — utworzona przez Pawła VI. Jej zadaniem jest zbieranie i analiza informacji dotyczących spraw Trzeciego Świata. W jej zainteresowaniu pozostają zarówno sprawy dotyczące sytuacji i rozwoju ekonomicznego i społecznego, jak i status Kościoła w tych krajach.

Papieska Rada ds. Świeckich (*Pontificium Consilium pro Laicis*) — powołana wraz z komisją "*Pax et Iustitia*" przez papieża Pawła VI. Po okresie dziesięciu lat próbnej działalności, w roku 1976, została zreorganizowana w celu dostosowania do innych watykańskich dykasterii jako Rada Katolickiego Laikatu. Rada zajmuje się sprawami apostołstwa świeckich poprzez wpieranie i koordynowanie ich działalności. Do zadań Rady należy również przedstawianie podległym organizacjom porad i koordynowanie ich działalności z celami Kościoła.

Papieska Rada ds. Rodziny (*Pontificium Consilium pro Familia*) — zajmuje się promocją wartości rodzinnych.

Papieska Rada „Cor Unum” (*Pontificium Consilium "Cor Unum"*) — koordynuje działalność charytatywną Kościoła.

Papieska Rada ds. Duszpasterstwa Migrantów i Podróżnych (*Pontificium Consilium de Spirituali Migrantium atque Itinerantium Cura*) — zajmuje się ludźmi, których ze względu na wędrowny tryb życia nie obejmują tradycyjne struktury kościelne, np. marynarzami.

Papieska Rada ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia (*Pontificium Consilium de Apostolatu pro valetudinis Administris*) — doradza w sprawach duszpasterstwa pracowników służby zdrowia i pacjentów, w regulowaniu działalności kaplic szpitalnych.

Papieska Rada ds. Tekstów Prawnych (*Pontificium Consilium de Legum Textibus interpretandis*) — zajmuje się interpretacją prawa kanonicznego

Papieska Rada ds. Dialogu Międzyreligijnego (*Pontificium Consilium pro Dialogo inter Religiones*) — powołana w czasie obrad Soboru Watykańskiego II (1962-1965) jako Sekretariat do Spraw Religii Niechrześcijańskich. Zadaniem Rady jest poszukiwanie dialogu z religiami niechrześcijańskimi oraz dążenie do obustronnego poszanowania wiary.

Papieska Rada ds. Kultury (*Pontificium Consilium de Cultura*) — zajmuje się relacjami z ludźmi kultury.

Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu (*Pontificium Consilium de Communicationibus Socialibus*) — zajmuje się problemami związanymi ze środkami masowego przekazu.

Rada Koordynacyjna Akademii Papieskich (*Consiglio di Coordinamento fra Accademie Pontificie*).

Stała Komisja Międzydykasterialna ds. Kościołów Lokalnych, ich Obsadzania, Tworzenia i Zmian (*Commissione interdicasteriale permanente per la trattazione di quanto riguarda la provvista delle Chiese Particolari, nonché la costituzione e il mutamento di esse e dei loro organismi*).

Stała Komisja Międzydykasterialna ds. Kościoła w Europie Wschodniej (*Commissione interdicasteriale permanente per la Chiesa in Europa Orientale*).

Stała Komisja Międzydykasterialna ds. Zakonów Pracujących na Misjach (*Commissione interdicasteriale permanente per la trattazione delle questioni riguardanti i membri, presi sia singolarmente che comunitariamente, degli istituti di vita consacrata eretti nei territori di missione oppure ivi operanti*).

Stała Komisja Międzydykasterialna ds. Formacji Kandydatów do Kapłaństwa (*Commissione interdicasteriale permanente per la formazione dei candidati agli ordini sacri*).

Stała Komisja Międzydykasterialna ds. Równomiernego Rozmieszczenia Kapłanów w Świecie (*Commissione interdicasteriale permanente per una distribuzione più equa dei sacerdoti nel mondo*).

Papieska Komisja ds. Ameryki Łacińskiej (*Pontificia Commissio pro America Latina*).

Komisja ds. Kontaktów Religijnych z Judaizmem (*Commissio pro religiosis necessitudinis cum Hebraeismo fovendis*).

Komisja ds. Kontaktów Religijnych z Islamem (*Commissio ad Rationes cum Musulmanis sub Religioso Respectu Fovendas*).

II. Urzędy

Kamera Apostolska (*Camera Apostolica*) — kierowana przez kardynała mianowanego przez papieża. Administruje dobrami Stolicy Apostolskiej w okresie Interregnum [11]. Pracami kamery kieruje kardynał kamerling.

Prefektura do Spraw Ekonomicznych (*Praefectura rerum oeconomicarum Sanctae Sedis*) — pełni w Kurii Rzymskiej rolę jaka w państwie świeckim przypisana jest Ministerstwu Finansów. Prefektura kierowana jest przez komisję złożoną z trzech kardynałów. Do jej zadań należy zarządzanie i koordynacja administracyjna dobrami Stolicy Apostolskiej. Funkcja ta spełniana jest poprzez analizę sprawozdań o stanie majątku oraz dochodach i wydatkach na podstawie raportów z dóbr Stolicy Apostolskiej, oraz opracowywanie na ich

podstawie budżetu, przedstawianego papieżowi. Do zadań prefektury należy także czuwanie nad prawidłową realizacją podjętych przez Stolicę Apostolską inwestycji, ocena kosztorysów i badanie ich adekwatności do stanu faktycznego oraz kontrola prowadzonej księgowości.

Administracja Majątku Stolicy Apostolskiej (*Administratio Patrimonii Sedis Apostolicae*) — złożona z komisji kardynałów z kardynałem przewodniczącym na czele. Zorganizowana jest w dwie sekcje: a) zwyczajna, zajmująca się „wykonaniem funkcji administracyjnych, które są jej powierzone” [12], b) nadzwyczajna, zajmująca się sprawami powierzonymi przez papieża.

Generalne Biuro Statystyk Kościoła (*Generale Ecclesiae Rationarium*) — zbiera i analizuje informacje dotyczące Kościoła, w celu określenia jego stanu i koniecznych środków, w przypadku, gdy zachodzi taka potrzeba. Biuro nazywane jest także *Rationarium*.

Prefektura Pałacu Apostolskiego (*Praefectura Pontificalis Domus*) — zajmuje się regulowaniem sprawami związanymi z audiencjami u papieża. W skład prefektury wchodzi prefekt posiadający do pomocy regentów. Wraz z Sekretariatem Stanu, zajmują się sprawami związanymi z protokołem dyplomatycznym. Zadaniem prefektury jest przygotowywanie spraw związanych z ceremoniami papieskimi, z wyjątkiem spraw o charakterze liturgicznym oraz organizacją wyjazdów papieża do rezydencji w pobliżu Rzymu.

Vatican Information Service — Watykańskie Służby Informacyjne.

Urząd Papieskich Nabożeństw Liturgicznych (*Officium de Liturgicis Celebrationibus Summi Pontificis*).

Biuro Prasowe Stolicy Apostolskiej (*Sala Stampa*).

III. Komisje i Komitety [13]

Papieska Komisja "Ecclesia Dei" (*Pontificia Commissio Ecclesia Dei*) — zajmuje się dialogiem z tradycjonalistami.

Papieska Komisja ds. Kościelnych Dóbr Kultury (*Pontificia Commissio de bonis culturalibus Ecclesiae*).

Papieska Komisja Archeologii Sakralnej (*Pontificia Commissio de Sacra Archaeologia*).

Papieska Komisja Biblijna (*Pontificia Commissio Biblica*).

Międzynarodowa Komisja Teologiczna (*Commissio Theologica Internationalis*).

Papieski Komitet ds. Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych (*Pontificius Comitatus Eucharisticis Internationalibus Conventibus provehendis*).

Papieski Komitet Nauk Historycznych (*Pontificius Comitatus de Scientiis Historicis*).

Komisja ds. Adwokatów (*Commissio quoad Advocatos*).

Komisja Dyscyplinarna Kurii Rzymskiej (*Commissio pro disciplina Curiae Romanae*).

VI. Instytucje związane z Stolicą Apostolską

Tajne Archiwum Watykańskie (*Archivium Secretum Vaticanum*).

Apostolska Biblioteka Watykańska (*Bibliotheca Apostolica Vaticana*).

Drukarnia Watykańska (*Typographia Polyglotta Vaticana*).

Watykańska Księgarnia Wydawnicza (*Officina Libraria Editoria Vaticana*).

Radio Watykańskie (*Statio Radiophonica Vaticana*).

Watykański Ośrodek Telewizyjny (*Centrum Televisificum Vaticanum*).

Administracja Bazyliki św. Piotra (*Fabrica Sancti Petri*).

Urząd Dobroczynności Apostolskiej (*Eleemosynaria Apostolica*).

Biuro Pracy Stolicy Apostolskiej (*Officium Laboris Apostolicae Sedis*).

Papieska Komisja ds. Państwa Watykańskiego (*Pontificia Commissio pro Civitate Vaticana*).

Instytut Dziej Religijnych (*Institutum ad Opera Religionis Sustinenda*) - bank watykański ([zob. więcej...](#)).

***Peregrinatio ad Petri Sedem*.**

Papieska Akademia Nauk (*Scientiarum Academia Pontificia*).

Papieska Akademia Nauk Społecznych (*Pontificia Academia Scientiarum Socialium*).

Papieska Akademia Życia (*Pontificia Academia pro Vita*).

"L'Osservatore Romano".

Synod Biskupów.

Gubernorat Państwa Watykańskiego.

Fundusz Opieki Medycznej.

Przypisy:

[1] Art. 1, § 1 konstytucji *Regimini Ecclesiae Universae*.

[2] Dykasteria (od gr. *dikasterion* - władza, sąd) urząd administracyjny Kościoła Katolickiego. Większość watykańskich dykasterii zwana jest obecnie kongregacjami lub radami.

[3] Kolegium kardynałów (*Collegium Cardinalium Sanctae Romanae Ecclesiae* - Kolegium Kardynałów Świętego Kościoła Rzymskiego) - ogół kardynałów Kościoła Katolickiego, którego zadaniem jest wspomaganie papieża w kierowaniu Kościołem. Kolegium kardynałów zbiera się na konsystorzach zwoływanych przez papieża. Po wystąpieniu wakatu Stolicy Apostolskiej kolegium to zbiera się na konklawe w celu wybrania nowego papieża.

[4] Dokumenty wprowadzające nowy ład na jakimś odcinku życia Kościoła ściśle regulowanym przez prawo kościelne.

[5] Tworząc grono superiorów dykasterii.

[6] Dokumenty dotyczą zagadnień istotnych, lecz omawianych w węższej tematyce niż encykliki. Drugą różnicą jest to, że listy apostolskie dotyczą najczęściej spraw uprzednio przez adresatów rozpoznanych jako dla nich ważne i doniosłe.

[7] Zarządzenia związane z udzielanymi przez papieża przywilejami i godnościami.

[8] Niektóre kościoły współpracują ze Stolicą Apostolską, nie chcąc być wchłonięte przez kościół łańciski (obrzędki chaldejskiego, antiochijskiego, aleksandryjskiego, greckokatolickiego, ormiańskiego i innych).

[9] "Rota Rzymska jest zwyczajnym trybunałem ustanowionym przez Biskupa Rzymskiego dla przyjmowania apelacji." Kodeks Prawa Kanonicznego, kanon 1443.

[10] "Rota Rzymska sędzi: § 1 w drugiej instancji, sprawy, które w pierwszej instancji zostały osądzone przez zwyczajne trybunały i zgodnie z przepisami prawa zostały przez apelację wniesione do Stolicy Świętej; 2) w trzeciej lub dalszej instancji, sprawy rozpoznane już przez samą Rotę Rzymską i przez jakiegokolwiek inne trybunały, chyba że sprawa przeszła w stan rzeczy osądzonej. § 2. Trybunał ten sędzi również w pierwszej instancji sprawy, o których w kan. 1405, § 3 oraz inne, które Biskup Rzymski czy to z własnej inicjatywy, czy też na prośbę stron, przywołał przed swój trybunał i zlecił Rocie Rzymskiej; sprawy te, jeżeli inaczej nie zastrzeżono w reskrypcie zlecającym zadanie, rozstrzyga sama Rota, także w drugiej i dalszej instancji", Kodeks Prawa Kanonicznego kanon 1444

[11] Okres od śmierci lub abdykacji papieża do powołania jego następcy, por. [*sede vacante*](#).

[12] Art. 124 § 1 konstytucji *Regimini Ecclesiae Universae*.

[13] W różnych źródłach wymieniane są ponadto komisje: Kardynalska Komisja ds. Papieskich Sanktuariów w Pompei, Loreto i Bari (*Commissio Patrum Cardinalium Pontificiis sacraris Pompeiano, Lauretano et Barensipraeposita*), Archiwum Soboru Watykańskiego II (*Tabularium Concilii Vaticani II*), Komitet Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 (*Comitato del Grande Giubileo dell'Anno 2000*), Papieska Komisja ds. Rewizji i Popierania Wulgaty (*Pontificia Commissio Vulgatae editionis recognoscendae atque emendandae*).

Student administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 26-06-2005)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4202) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4202>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz
Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl